

**Utlåtande OM 12/42/2006,
OM 004:00/2007 24.5.2013**

Justitieministeriet
oikeusministerio@om.fi

Ärende: Begäran om utlåtande – Regeringens förslag till ny jämlikhetslagstiftning

Samarbetsförbundet kring funktionshinder (SAMS) och Finlands Svenska Handikappförbund (FSH) tackar för möjligheten att ge utlåtande om förslaget till ny jämlikhetslagstiftning. SAMS och FSH representerar tillsammans ca 15 000 svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning av ett totalt antal på cirka 40 000 personer.

Det är mycket efterlängtat och tacksamt att det föreslås att den nuvarande jämlikhetslagstiftningen förnyas. Vi ser det som en positiv sak att det aktuella lagförslaget syftar till att jämställa de olika diskrimineringsgrunderna och tillgången till sanktioner vid diskriminering.

Vi önskar lyfta fram några förtydliganden, tillägg och ändringar som behövs för att syftet med lagändringen ska uppfyllas och för att ratificeringen av FN konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska lyckas. I övrigt hänvisar vi till och understöder vi Handikappforums (Vammaisfoorumi) utlåtande. Samtidigt önskar vi också hänvisa till riksomfattande handikapprådets (VANE) utlåtande.

Förslaget får inte försvaga nuvarande rättsläge och förhindra ratificeringen av FN konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

En lagändring får inte försämra nuvarande rättsläge, vilket förslaget delvis leder till. Bland annat finns inte det effektiviserade rättsskyddet för en person som utsatts för diskriminering med i lagens syfte. Detta är något som behöver rättas till. Vi anser också att det klart och tydligt bör framgå hur lagförslaget skiljer sig från nuvarande lag och vilka konsekvenser det medför i förhållande till nuvarande läge. Det är ytterst tveksamt om förslaget till vissa delar överensstämmer med grundlagen. För närmare information hänvisar vi till Handikappforums och VANE:s utlåtande.

Det nuvarande förslaget uppfyller inte helt de krav som ställs i FN konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det förhindrar i sin tur en ratificering av konventionen. Vi

anser att de bristerna ska rättas till så att konventionen kan ratificeras så snabbt som möjligt. För vidare information hänvisar vi främst till Handikappforums utlåtande men också till VANE:s utlåtande.

Förhållandet till språklagen

I de finlandssvenska handikapporganisationernas utlåtande 12.4.2010 lyfte vi fram att följande sak behöver beaktas och preciseras i den fortsatta beredningen av jämlikhetslagstiftningen:

” Klarlägga nationalspråkens ställning i förhållande till likabehandlingslagens bestämmelser, speciellt rätten till gottgörelse.”

Vi anser fortfarande att förhållandet mellan språklagen och förslaget till jämlikhetslagen inte är tillräckligt preciserat. Fortfarande kvarstår problematiken kring att enligt jämlikhetslagen har en person rätt till gottgörelse om denna blir diskriminerad, medan en svenskspråkig person som blir diskriminerad på grund av att en myndighet inte uppfyller sin plikt enligt språklagstiftningen inte har denna rätt.

Den svenskspråkiga terminologin

Det är positivt och ett steg i rätt riktning att den finskspråkiga terminologin delvis har förnyats för att bättre överensstämja med dagens språkbruk och nuvarande uppfattningar om en term. På samma sätt har också den svenskspråkiga terminologin uppdaterats. Speciellt inom funktionshinderområdet har det under den senaste åren skett en betydelsefull förnyelse av terminologin, vilket gör att de termer som används i nuvarande lagstiftningen varken är enhetliga eller klara. En del av termerna används också felaktigt, vilket kan leda till att individernas rättsskydd äventyras. Därför önskar vi att vi ges möjlighet att kommentera den svenskspråkiga terminologin när översättningen är klar.

Definitionen av person med funktionsnedsättning

I förslaget har person med funktionsnedsättning och funktionshinder getts en för snäv definition. Det medicinska synsättet på funktionshinder har lyft framom ett mera modernt synsätt, som också beaktar andra faktorer, exempelvis miljön och attityder.

Vi föreslår därför på samma sätt som Handikappforum att definitionen av person med funktionsnedsättning och funktionshinder preciseras ytterligare så att definitionen enligt art 1 FN konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning tas med i detaljmotiveringarna.

Diskriminerad på flera grunder

FN konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning stöder att diskriminering på flera grunder är en form av diskriminering. Vi anser att det nuvarande lagförslaget inte på ett tillräckligt sätt klargör om diskriminering på flera grunder är en specifik diskrimineringsgrund.

Det har kommit till vår kännedom att personer som har svenska som modersmål och som samtidigt har en funktionsnedsättning har utsatts för diskriminering på flera grunder och att också nyfinländare som väljer att lära sig svenska som första språk när de kommer till Finland kan utsättas för diskriminering på flera grunder.

Klargörs inte det oklara rättsläget finns det risk för att en person som utsätts för flerfaldig diskriminering endast har rätt till gottgörelse enligt antingen diskriminering på grund av funktionsnedsättning eller ursprung och att det inte beaktas som en försvårande omständighet att personen utsatts för diskriminering på flera grunder.

Diskrimineringsombudsmannen

Vi anser att det är en svaghet att diskriminering i arbetet har lämnats utanför diskrimineringsombudsmannens behörighetsområde. Tyvärr har vi dåliga erfarenheter av hur arbetsskyddsmyndigheten skött ärenden när en person med funktionsnedsättning diskriminerats i arbetslivet. Det har bland annat visat sig att det inte finns tillräckliga kunskaper för sådana situationer som tyvärr är vanliga för personer med funktionsnedsättning. Detta är något som behöver åtgärdas.

För att diskrimineringsombudsmannen ska ha möjlighet att sköta sina uppgifter i enlighet med lagförslaget förutsätts det att det reserveras tillräckliga resurser för det utvidgade mandatet. Det krävs också att den sakkunskap som behövs för diskriminering av personer med funktionsnedsättning eller diskriminering på flera grunder säkerställs.

Helsingfors 24.5.2013

Nina af Hällström
Verksamhetsledare
SAMS

Ulf Gustafsson
Generalsekreterare

Sakkunnig: Ulrika Krook, SAMS, Juridiskt ombud, VH, jur.mag.

